Date : 02 NOV 2023

Navkonkan Education Society's

D. B. J. College, Chiplun

Roll No.

XI Terminal Examination 2023-24

Time : 2.30 Hrs. **Sub : English** **Pages : 05** **Marks: 50**

Important instructions :

1. *All questions are compulsory. There may be internal options.*
2. *Answers are to be written in complete sentences. One word answer or incomplete answer will not be given credit.*
3. *Figures / webs / diagrams / charts / tables etc. should be drawn and presented completely with proper answers written as instructed.*
4. *Use of colour pen / pencil is not allowed. Use only black or blue pen.*

SECTION – I : PROSE

(Reading for comprehension, language study)

Q.1. A Read the extract and complete the activities given below : **(12)** **[16]**

The Scent of rice

The first year I was late for the rice-sowing season and had to resort to growing the GR4 variety that was short term and recommended by the agricultural officers at Kosbad. The next year we decided that we would start early and try to find some good traditional variety of rice to grow. We had read about traditional varieties of rice and knew that they did not require very high inputs of fertilizers. These varieties were also quite strong and resisted pests. We were sure that it was this type of rice that would grow well in our farm where we did not use any chemicals at all. Our previous year's experience and low yield had taught us a lesson and we were sure we would not plant hybrids this year.

In April 2005, we started to look for a good variety of traditional rice. It was one of our neighbours in the village, a businessman from Mumbai who owned land, who suggested that we plant a local scented variety of rice. Most of the farmers in and around the village of Peth had switched over to hybrids. The younger generation of farmers thought I was crazy to ask for the 'desi' variety, as they called it. My regular visits to the villages around searching for a good traditional variety also did not yield any results and we were almost giving up hope.

I decided to give it one last try and spoke to Baban's father and some other elders. After many meaningful conversations, they mentioned the name of Kasbai.

Kasbai is a traditional long-grained rice variety which has a distinct aroma, though much milder than Basmati. It's a long-duration crop and most of the older people remembered growing it years ago. But they all shook their heads when I asked them about the seeds and told me that it had 'disappeared'.

The tales of Kasbai made us more determined to get it. We decided that if we did manage to get some seeds this would be a great rice to grow. I thought the government may know something about it. A visit to the agricultural officer was enlightening. He had not even heard of this rice variety. He said the villagers were taking me for a ride and there was no rice by this name. He rattled off the names of a number of latest hybrids and even offered to give me some of them free of cost for a trial. Cursing myself for wasting time with him I moved on to the next destination.

A-1 True / False

Read the following sentences and state whether they are True or False. **(2)**

a) The writer was happy after meeting the agricultural officer.
b) Kasbai is a traditional long-grained rice variety which has a distinct aroma.
c) The author wanted to grow the desi variety of rice.
d) The traditional varieties of rice were not strong and resisted pests.

A-2 List the ways in which the government officer cooperated with the author. **(2)**

A-3 Give the reasons for the following. **(2)**

a) The writer wanted to grow the traditional variety of rice because .....
b) The writer almost gave up hope of finding the desi variety of rice because .....
c) The author decide to do away with hybrid seeds because .....
d) The seeds of Kasbai disappeared because .....

A-4 Personal Response (2)

If you were in the writer's place, what would you have chosen- Organic farming for quality produce or conventional farming for quantity? Give reasons.

A-5 Language Study (2)

i) The village of Peth had switched over to hybrids. (Identify the Tense)

ii) These varieties were quite strong. These varieties also resisted pests. (Rewrite using Not only……but also)

A-6 Match the following words in column 'A' with their meanings in column 'B' (2)

Column A	Column B
a) Rattled	a) to give somebody information
b) Enlightening	b) having firmly decided to do something
c) Determined	c) talk rapidly and at length
d) recommended	d) give greater knowledge and understanding

B B-1 Grammar / language study (Non-Textual Grammar) (3)

Do as directed :

1. The remaining journey has to be undertaken on foot. **(Rewrite using modal auxiliary showing 'compulsion')**
2. The students sang a patriotic song. **(Change the voice)**
3. Unless you overcome difficulties, you will not be successful. **(Make it affirmative)**

B-2 Spot the error in the given sentence and rewrite the correct sentence. (1)

1. Summers in Delhi are extreme hot.

SECTION – II : POETRY
(Poetry and Appreciation)

Q.2 A Read the extract and complete the activity that follows: [10]

Eight years have passed
Since I placed my cherry seed in the grass.
"Must have a tree of my own," I said,
And watered it once and went to bed
And forgot; but cherries have a way of growing,
Though no one's caring very much or knowing.
And suddenly that summer near the end of May,
I found a tree had come to stay.
It was very small, five months child,
Lost in the tall grass running wild.
Goats ate the leaves, the grass cutter scythe
Split it apart and a monsoon blight
Shrivelled the slender stem..... Even so,
Next spring I watched three new shoots grow,
The young tree struggle, upward thrust
Its arms in a fresh fierce lust
For light and air and sun.
I could only wait, as one
Who watched, wandering, while Time and the rain
Made a miracle from green growing pain.....

A-1 Complete following web : (2)

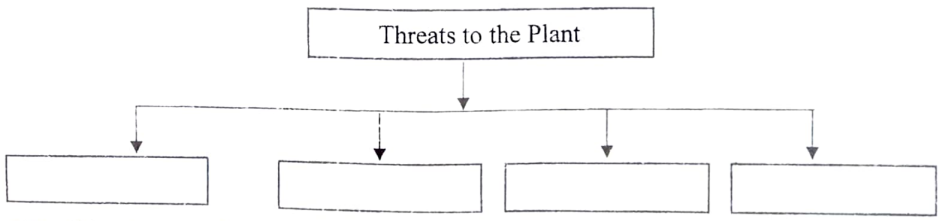

A-2 Explain the meaning of the following lines in short. (2)

1. And forgot, but cherries have a way of growing, Through no one's caring very much or knowing.

2. Goats ate the leaves, the grass cutter scythe split it apart and a monsoon blight.

A-3 Describe in your own language the 'Importance of the trees.' (2)

A-4 Name and explain the figure of speech in the following line. (2)
'It was very small, five months child.'

A-5 Compose your own poem of about minimum 4 lines with correct rhyme scheme on the topic 'Environment.' (2)

B Poetic Appreciation [04]

There is another sky,
Ever serene and fair,
And there is another sunshine,
Though it be darkness there;
Never mind faded forests, Austin,
Never mind silent fields—
Here is a little forest,
Whose leaf is ever green;
Here is a brighter garden,
Where not a frost has been;
In its unfading flowers
I hear the bright bee hum:
Prithee, my brother,
Into my garden come!

Write an appreciation of the poem considering the following points:

i. **About the poem, Poet and Title.**
ii. **Theme, form of the poem, poetic style, language, poetic devices**
iii. **Inspirational message, values, morals.**
iv. **Your opinion and critical evaluation of the poem.**

SECTION - III
(Writing Skills)

Q.3 A Complete the activities as per the instructions given below. [04]

Attempt <u>any One</u> of the following activities-

Drafting virtual message

You are Gopal, a receptionist, in the office of a company manufacturing garments. A sales manager Mr. Deshmukh visited and handed over the sales report to be submitted to the general manager who was busy attending a meeting.

Mr. Deshmukh : Hello! I am here to submit the available sales report to the General Manager.

Gopal : I am sorry but the General Manager is in a meeting. Can you leave a message for him along with the reports?

Mr. Deshmukh : Sorry, I have to leave immediately to collect the other reports. Please inform the General manager, that I had to leave immediately and I will see him in the evening at 5.30 PM with other reports. Thank you.

As a receptionist draft a virtual message for the general Manager.

OR

Statement of Purpose

You are so much interested in fashion designing. You have also participated in various competitions and have shown your talent. Your friend is assisting you tomake the career in fashion designing.

Draft a statement of purpose that will help you to get admission for the course in fashion designing at M. Rajeshwar College of Arts,Hubli, Karnataka.

OR

Group Discussion

The English Language Literacy Club is conducting an online webinar for Jr. College students and only few selected students have been called for a group discussion on the topic of "Online Classes : Blessing or Curse?" Prepare four or five views in the form of discussion.

B **Attempt 'Any One' of the following activities:** [04]

1. **E-mail writing :**

Write an email to your younger sister congratulating her on her success as the 'Best Singer Award.' in the inter-school competition.

OR

2. **Report Writing :**

Your Jr. College has arranged a 'Science Exhibition' at Taluka level for the students of class XI and XII in the last week. Prepare a brief report on it with the help of the following points.

i. Venue of exhibition
ii. Duration of exhibition
iii. Opening ceremony and chief guest
iv. Aim of science exhibition
v. Various projects by students
vi. Conclusion

OR

3. **Drafting Interview Questions :**

A cultural club in your college has organized an interview of a person doing unique work for the society and you are selected to conduct the interview. Think of different questions and draft an interview. (Do not change the sequence of the questions.)

Name of the interviewee:
Field / reputation
Date / Venue / time
Duration of interview
Questions based on :

i. Early life / struggle
ii. Hurdles in education
iii. Role model / inspiration
iv. Family support
v. First success / achievement
vi. Success plan
vii. Dreams unfulfilled
viii. Message

C **Attempt 'Any One' of the following activities :** [04]

Speech Writing:

Your college's N.S.S. unit has undertaken a cleanliness drive in your town / village.
Prepare a speech as the secretary of the N.S.S. unit.

OR

Compering :

The annual social function of your junior college will be held next week in your college campus. Your friend and you are selected to compere the inauguration function of the program.
Prepare a script for the same with the help of following points.

- ✓ Introduction
- ✓ Welcoming the guest
- ✓ Lighting the traditional lamp
- ✓ Inauguration of the annual function
- ✓ Keynote address
- ✓ Presidential Address
- ✓ Felicitation of successful students
- ✓ Vote of thanks

OR

Expansion of idea :

Expand the following idea with the help of the points given below. Write your answer in about 100 to 120 words. **'Believing in yourself is believing in the best.'**

- ✓ Having faith in your abilities
- ✓ Supporting in your argument with examples.
- ✓ Keep doing the work.
- ✓ Conclusion.

SECTION - IV
(Literacy Genre-Drama)

Q. 4 A Complete the activities given below as per the instructions: [04]

1. Choose the correct alternative. (2)

a. The series of events in a play is called the .....
i. Theme ii. plot iii. setting iv. spectacle

b. ..... is the essence of drama.
i. Conflict ii. Plot iii. Theme iv. Dialogue

c. A character's thought process expressed aloud is called .....
i. Dialogue ii. Monologue iii. Soliloquy iv. Spectacle

d. Dynamic, flat and round are types of .....
i. Plot ii. Monologue iii Characters iv. Conflicts

2. Choose the correct alternative from the following options and re-write : (2)

a. Comedy in the early 18th century declined into .....
i. Sentimentalism ii. Romanticism iii. Realism

b. Earliest seeds of Modern drama can found in .....
i. Greek ii. Roman iii. Sanskrit

c. ..... has used the non-verbal communication very effectively.
i. Shakespeare ii Ibsen iii. Charlie Chaplin

d. Due to civil wars no theatre existed between .....
i. 1642-1660 ii. 1600-1620 iii. 1740-1770

B Activities based on the extract of the drama 'The rising of the Moon.' (Answer in about 50 words) (04)

1. Discuss the importance of the title. (2)
2. The sergeant supports the man by misguiding his comrades. Write whether you agree or disagree with the sergeant's actions. Justify your answer. (2)

----------XXXXXXXX----------

Date : 07 NOV 2023 Roll No: | | | |

Navkonkan Education Society's
D.B.J. College, Chiplun.
XI Terminal Examination 2023-2024
Sub: MARATHI (Com/Sci.)

Time: 2:30 Hrs **(02 Pages)** **Max.Marks: 50**

कृतिपत्रिकेसाठी सूचना :

- *आकलन कृती व व्याकरण यांमधील आकृत्या किंवा चौकटी पेनाने अथवा पेन्सिलीने व्यवस्थित काढाव्यात.*
- *स्वच्छता, नीटनेटकेपणा व लेखननियमानुसार लेखन याकडे जाणीवपूर्वक लक्ष द्यावे.*

कृती १ : (अ) **खालील उताऱ्याच्या आधारे सूचनेनुसार कृती करा.** (०८)

१. मामूच्या मुलाच्या लग्नाला आलेल्या व्यक्ती – १. _____ _____ (२)

२. लग्न मंडपातून बाहेर पडतांना लेखकाच्या डोक्यात आलेले विचार – (२)

_____

"आज माज्या मुलाच्या लग्नाला आमदारसाहेब आलेत, खासदार साहेब आलेत, मृत्युंजयकार आलेत माज्या गरिबाच्या ..." मामूचा कंठ दाटून आला. त्याला बोलता येईना. त्याची अनुभवानं पांढरी झालेली दाढी थरथरत राहिली. मामूनं कसेबसे आभार मानून हातातील माईक खाली ठेवला

'धर्मापेक्षा माणूस मोठा आहे आणि माणसापेक्षा माणुसकी फार फार मोठी आहे!' असे विचार घेऊनच त्या दिवशी मी मंडपातून बाहेर पडलो.

मामूचा शेवटचा बच्चा शाबू माझ्या हाताखाली शिकला. चांगल्या गुणांनी एस. एस. सी पास झाला. तो पास होताच मामूचं लकडं लागलं, "सर, शाबूला कुठंतरी चिकटवा"

"मामू, हा शेवटचा बच्चा. तुमच्यात कुणीच पदवीधर नाही. याला शिकू दया. याला नोकरीत अडकवलात, की हा संपला. जरा नेट धरा. काही अडलं नडलं मला सांगा" मी मामूला दिलासा देत होतो.

बदलत्या काळाची पावलं ओळखून मामूनं निर्धार बांधला पोराला कॉलेजात दाखल केलं.

परवा परवा मामूची बुढी आई अल्लाला प्यारी झाली. तिच्या आठवणी सांगताना मामूच्या डोळयात पाणी तरळलं. 'दुनियेत सारं मिळेल सर , पण आईची माया कुणाकडन न्हाई मिळायची', हे त्याचे बोल ऐकताना नातवंडं असलेला मामू मला त्याच्या शाबूसारखा पोरवयाचा वाटला त्याची आई वारली त्या दिवशी शाळेला सुट्टी मिळाली.

३. मामूने केलेला निर्धार व त्यामागील कारणे तुमच्या शब्दांत १० ते १२ ओळींत लिहा. (४)

किंवा

३. 'माझी आई.' या विषयावर १० ते १२ ओळींत स्वमत लिहा.

(ब) **खालील उता–याच्या आधारे सूचनेनुसार कृती करा.** (०४)

१. आकृती पूर्ण करा. शिक्षण मानवाच्या या शक्तींचा विकास करते → → (१)

मानवी जीवन विकासात शिक्षणाला महत्त्वपूर्ण स्थान आहे. शिक्षण मानवाच्या मानसिक व बौद्धिक शक्तींचा विकास करते. शिक्षणाशिवाय माणूस पशूसमान होतो. स्त्री आणि पुरुष या दोघांनीही शिक्षण घेणे अत्यंत आवश्यक आहे. जर स्त्रियांना शिक्षण देण्यात आले नाही, तर अर्धा अधिक समाज मागासलेला राहील. आजकाल जगातील पुष्कळशा भागांत आपणांस स्त्री–शिक्षणाचे चांगले परिणाम दिसून येतात. परिणामत: पुष्कळ वाईट रीतिभाती आणि अंधश्रध्दा समाजातून वेगाने नाहीशा होत आहेत. राष्ट्रीय विकासाच्या प्रत्येक क्षेत्रात आज स्त्रिया पुरुषांच्या बरोबरीने काम करीत आहेत आणि त्यांच्या बरोबरीनेच जबाबदारीच्या कामात त्यांना मदत करीत आहेत.

२. समाजातून वेगाने नाहीशा होणाऱ्या गोष्टी– १..... २..... (१)

३. 'स्त्री शक्ती' या विषयावर तुमचे विचार तुमच्या शब्दांत लिहा. (२)

कृती २. **खालील पद्यपंक्तीच्या आधारे सूचनेनुसार कृती करा.** (०८)

१. कवयित्रीने या मार्गाने सांगावा पाठवला – _____ (१)

२. इंदिरा संत यांनी ही आठी भाजून ठेवली – _____ _____ (१)

३. यामुळे बाळांची तोंडे कोमेजली – _____ (१)

४. बैल ठाणबंदी झाल्यामुळे हे बेचैन झाले. ---------- (१)

पीठ कांडते राक्षसी
तसें कडाडतें ऊन:
प्राणसई घनावळ
कुठे राहिली गुंतून?

दिला पाखरांच्या हातीं
माझा सांगावा धाडून

पडवळा –भोपळयांचीं
आळीं ठेविलीं भाजून,
हुडा मोडून घरांत
शेणी ठेविल्या रचून,

बैल झाले ठाणबंदी,
झाले मालक बेचैन,

ये ग ये ग घनावळी
मैत्रपणा आठवून...

तोंडे कोमेलीं ळांचीं
झळा उन्हाच्या लागून,

५. 'प्राणसई घनावळ कुठे राहिली गुंतून' या काव्यपंक्तीतील आशयसौंदर्य १०ते १२ओळींत तुमच्या शब्दांत लिहा. (४)

कृती ३ खालील उताऱ्याच्या आधारे सूचनेनुसार कृती करा. (०६)

१. नाटक हा . . . . . साहित्यप्रकार आहे — (१)
१)लिखित २)श्राव्य ३)दृक्—श्राव्य

२. भारतीय नाटयकलेचे जनक — [ ] (१)

३. यावर नाटकाच्या प्रयोगाची सफलता अवलंबून असते — (२)
१) [ ] २) [ ] ३) [ ] ४) [ ]

लेखकाने लिहिलेले नाटक हे कलाकारांनी सादर करायचे असते. चित्र किंवा शिल्प हे घडताच दिसू लागते; पण नाटक हे प्रत्येक वेळी करून दाखवावे लागते. नाटक हे दृक्—श्राव्य असल्याने ते लिहिणारे, त्याचा प्रयोग करणारे, प्रत्यक्ष अभिनय करणारे, तंत्रज्ञ आणि तो प्रयोग पाहणारे अशा सगळयांच्या समन्वयावर आणि सहकार्यावर नाटकाच्या प्रयोगाची सफलता अवलंबून असते. नाटक हा कथा, कादंबरी, कविता याप्रमाणे एक साहित्यप्रकार आहे. यामध्ये अभिनेता किंवा अभिनेत्री अभिनय करत असतात. लेखकाने लिहिलेले संवाद अभिनेत्यांमार्फत प्रेक्षकांपर्यंत पोहोचवले जातात. मुळात नाटक हा 'दृक्—श्राव्य' साहित्यप्रकार आहे. ते ऐकता, पाहता व वाचता येते. नाटयवाचनातून अन्य साहित्यप्रकारांप्रमाणे आपल्याला नाटकाचा आनंद घेता येतो. नाटक रंगमंचावर सादर करता येते.

भारतात प्राचीन काळापासून नाटयकला अस्तित्वात होती. भरतमुनी यांना 'भारतीय नाटयकलेचे जनक' असे म्हणतात. नाटकाविषयी सखोल माहिती करून देणारा 'नाटयशास्त्र' हा ग्रंथ त्यांनी लिहिला. त्यांच्या मते, 'नाटक हे मानवी जीवनातील निरनिराळया अवस्थांचे, घटनांचे, प्रसंगाचे, त्यांतील वेगवेगळया भाव—भावनांचे, वृत्ती—प्रवृत्तींचे व लोकव्यवहारांचे अनुकरण करणारे चित्रण आहे.'

'मानवी जीवनात अवतीभोवती घडणाऱ्या अनेक नाटयमय प्रसंगांतून, घटनांमधून, जाणवणाऱ्या माणसामाणसांतील गुण—अवगुणांमधून त्यांच्यातील भावनांची आंदोलने, वास्तवाधारित परंतु काल्पनिक कथानकात गुंफून, ते उत्तम संवादलेखनातून, दिग्दर्शकाच्या मार्गदर्शनाखाली, कलाकारांच्या अभिनयाव्दारे, तंत्रज्ञानाच्या साहाय्याने रंगमंचावर प्रेक्षकांसमोर सादर करणे म्हणजे 'नाटक' होय.

४. नाटक या साहित्यप्रकाराचे वेगेळेपण तुमच्या शब्दांत ६ ते ८ ओळींत लिहा. (२)

किंवा

४. नाटक या वाङ्मयीन प्रकाराची वैशिष्ट्ये ६ ते ८ ओळींत लिहा (२)

कृती ४: खालीलपैकी कोणत्याही दोन कृती सोडवा. (१२)

१. दिलेल्या मुद्द्यांच्या आधारे सूत्रसंचालनाची माहिती १२ ते १५ ओळींत लिहा. (६)
सूत्रसंचालन म्हणजे.....सूत्रसंचालन करण्यापूर्वी करावयाच्या गोष्टी.... सूत्रसंचालनात टाळावयाच्या गोष्टी.

२. तुमच्या कॉलेजच्या वार्षिक स्नेहसंमेलनाची कार्यक्रमपत्रिका तयार करा. (६)

३. दिलेल्या मुद्द्यांच्या आधारे मुद्रितशोधनाची माहिती १२ ते १५ ओळींत लिहा. (६)
मुद्रितशोधन म्हणजे.....मुद्रितशोधक म्हणजे.....महत्त्व.

कृती ५. सूचनेनुसार कृती सोडवा (१२)

अ) १. खाली दिलेल्या पर्यायातून शब्दशक्ती ओळखून लिहा. (१)
१)अभिधा २)प्रसाद ३)ओज

२. 'घरावरून मिरवणूक गेली. या वाक्यातील शब्दशक्ती लिहा. (१)
१)अभिधा २)व्यंजना ३)लक्षणा

आ) १. 'घेई छंद मकरंद, प्रिय हा मिलिंद' या काव्यपंक्तीतील काव्यगुण ओळखा. (१)
१)ओज २)प्रसाद ३)माधुर्य

२. आता उठवू सारे रान, आता पेटवू सारे रान ' या वाक्यातील काव्यगुण ओळखा. (१)
१)प्रसाद २)माधुर्य ३)ओज

इ) १. 'आई स्वयंपाक करते.' (वाक्य प्रकार ओळखा) (१)
१)केवल वाक्य २)संयुक्त वाक्य ३)मिश्र वाक्य

२. नाटकाची तिसरी घंटा झाल्यावर नाटकाला सुरुवात झाली. (संयुक्त वाक्य करा). (१)

ई) खाली दिलेल्या शब्दांचे विरुध्दार्थी शब्द लिहा (२)
१. अज्ञान X [ ] २.सुप्रसिध्द X [ ]

उ) १. खाली दिलेल्या पर्यायातून उपसर्गघटित शब्द लिहा. (१)
१) भिंग २)गणित ३)अतिशय ४)विहीर

२. खाली दिलेल्या पर्यायातून प्रत्ययघटित शब्द लिहा. (१
१) पुस्तक २)आनंद ३)दुःख ४)माननीय

ऊ) १. खाली दिलेल्या पर्यायातून पूर्णाभ्यस्त शब्द लिहा. (१
१)घटकाभर २)उन्हाळा ३)हळूहळू ४)ग्रामीण

२. खाली दिलेल्या पर्यायातून अंशाभ्यस्त शब्द लिहा. (१
१) सफलता २)वर्षबिर्ष ३)कुशल ४)प्रेरणा

ate:- 0 4 NOV 2023 | **Navkonkan Education Society's** | **Roll No.** | | |

D.B.J. College, Chiplun

XI Terminal Examination - 2023

ime:-2 ½ Hrs. | **Subject:- History (Arts)** | **Pages:- 3** | **Marks:- 50**

.१अ) दिलेल्या पर्यायांपैकी योग्य पर्याय निवडून विधाने पुन्हा लिहा. (५)

) 'यलो रिव्हर' हे ---------- या चिनी नावाचे भाषांतर आहे.

अ) केमेत ब) मदर क) सॉरो ड) होयांग हो

) हडप्पा संस्कृतीचा ---------- या संस्कृतीशी जवळचा संबंध आहे.

अ) चीन ब) ग्रीक क) मेसोपोटेमिया ड) इजिप्त

) बालाथल येथे मोठया प्रमाणावर ---------- भांडयांचे उत्पादन होत होते.

अ) दगडाच्या ब) तांब्याच्या क) मातीच्या ड) काचेच्या

) पशुधनाचे रक्षण करणारा ---------- हा देव होता.

अ) इंद्र ब) पूषन क) अश्विन ड) वरुण

) जनांच्या वास्तव्याचे स्थान म्हणजे ---------- होय.

अ) गणराज्य ब) गणसंघ क) महाजनपद ड) गोत्र

ब) 'ब' गटातील चुकीची जोडी दुरुस्त करून लिहा. (३)

'अ'	'ब'
) १) टायग्रीस आणि युफ्रेटिस नदयांचे खोरे	मेसोपोटेमिया
२) नाईल नदीचे खोरे	इराण
३) होयांग हो नदीचे खोरे	चीन
४) सिंधू नदीचे खोरे	भारतीय उपखंड
) १) दिलमुन	बहरीन
२) मकन	ओमान-इराण-बलुचिस्तानचा किनारा
३) शोर्तुगाय	मेसोपोटेमिया
४) मेलुहा	हडप्पा संस्कृतीचा प्रदेश
३) १) सावळदा संस्कृती	दायमाबाद
२) माळवा संस्कृती	नावडाटोली
३) आहाड संस्कृती	सोनपूर
४) जोर्वे संस्कृती	इनामगाव

प्र.२अ) ऐतिहासिक ठिकाण, व्यक्ति, घटना संबंधी नावे लिहा. (३)

१) इजिप्तचे अरबी नाव ----------

२) पुरांचा नाश करणारा ----------

३) नांगरट केलेली उपजाऊ जमीन ----------

ब) दिलेल्या कारणांपैकी योग्य कारण निवडून विधाने पूर्ण करा. (३)

१) मेसोपोटेमियातील संस्कृतीचा ऱ्हास होण्याचे प्रमुख कारण

अ) परकीय आक्रमण

) ब) पर्यावरणाचा ऱ्हास

क) व्यापारातील नुकसान

) ड) स्थलांतर

२) वैदिक लोकांना पाणी हे त्यांचे शत्रू वाटत कारण

अ) ते वेगळ्या जनसमूहातील होते.

२) ब) त्यांची भाषा ग्राम्य होती

क) ते वैदिक लोकांच्या गाया पळवून नेत असत

ड) ते वैदिकांच्या आज्ञा पाळत नसत

३) **यौधेय, मालव, क्षुद्रक हे आयुधजीवी गणसंघ होते कारण**

अ) हे गणसंघ भारतीय उपखंडाच्या वायव्य प्रदेशात होते

ब) हे अस्त्रशस्त्रविदयेत निपुण असून त्यावर त्यांची उपजीविका अवलंबून होती

क) हे व्यापारात निपुण होते

ड) हे शेती व पशुपालन करणारे गणसंघ होते

प्र.३) पुढील नकाशाचे निरीक्षण करून दिलेल्या प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (२)

१) हडप्पा संस्कृती कोणत्या खंडामध्ये उदयाला आली ?

२) भारताच्या दक्षिणेस कोणता समुद्र आहे ?

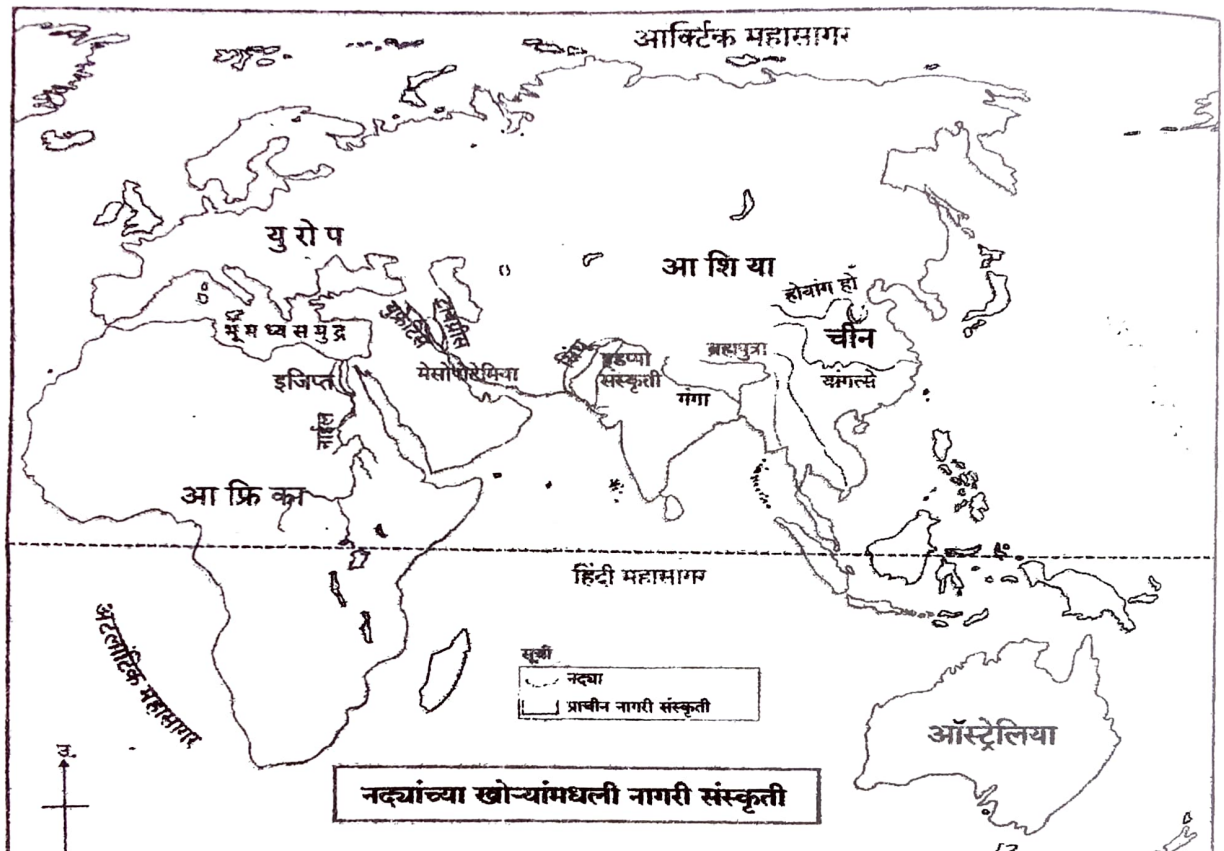

प्र.४) दिलेली संकल्पनाचित्रे पूर्ण करा.(कोणतेही ३) (६)

१)

मणी बनवण्याची कार्यपद्धती आणि टप्पे ⟹	पहिला टप्पा ----------
	दुसरा टप्पा ----------
	तिसरा टप्पा ----------
	चौथा टप्पा ----------

२)

हडप्पा संस्कृतीची वैशिष्ट्ये ⟹	१) ----------
	२) ----------
	३) ----------
	४) ----------

३)

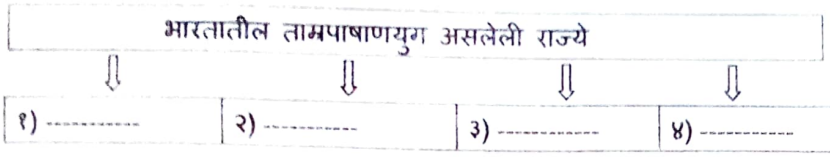

४)

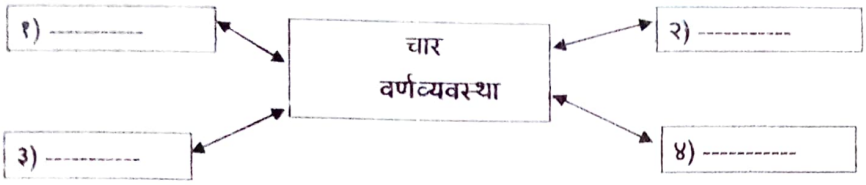

५)

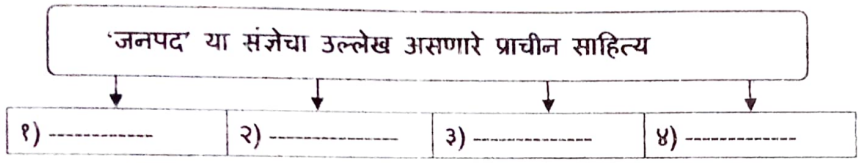

प्र.५) टीपा लिहा.(कोणत्याही ३) (६)

१) होलोसिन कालखंड

२) राखीगढी

३) गणेश्वर-जोधपुरा संस्कृती

४) बनास संस्कृती

५) संन्यासाश्रम

प्र.६) पुढील विधाने सकारण स्पष्ट करा.(कोणतेही २) (६)

१) होयांग हो नदीला चिनी संस्कृतीची जन्मदात्री मानले जाते.

२) हडप्पा संस्कृतीचा ऱ्हास झाला.

३) माळवा संस्कृतीच्या लोकांना महाराष्ट्राचे आदय शेतकरी म्हटले जाते.

प्र.७) तुमचे मत नोंदवा.(कोणतेही २) (६)

१) चाकाच्या वापराने तंत्रज्ञानात क्रांती घडून आली.

२) हडप्पा संस्कृतीतील नगरे व गाव-वसाहती यांच्यात परस्पर संबंध होता.

३) ऋग्वेदकालीन जनसमूह शेती करणारे होते.

प्र.८) सविस्तर उत्तरे लिहा.(कोणतेही १) (५)

१) मातीची भांडी बनवण्यासाठी नवाश्मयुगीन कारागिरांना कोणत्या गोष्टीचे ज्ञान असणे आवश्यक होते.

२) लोकसत्ताक आणि अल्पलोकसत्ताक पद्धतीचे वर्णन करा.

प्र.९) खालील प्रश्नांची दिलेल्या मुद्दयांच्या आधारे सविस्तर उत्तरे लिहा.(कोणतेही १) (५)

१) हडप्पा संस्कृतीमधील नगरांची वैशिष्ट्ये

अ) सुव्यवस्थित नगररचना

ब) मध्यवर्ती शासनव्यवस्था

२) वैदिक वाङ्मय आणि समाजरचना

१) ऋग्वेद

२) यजुर्वेद

३) सामवेद

४) अथर्ववेद

Date:- 0 4 NOV 2023

Navkonkan Education Society's
D.B.J. College, Chiplun
XI Terminal Examination - 2023
Subject:- History (Arts)

Roll No.

Time:- 2 ½ Hrs. Pages:- 3 Marks:-50

Q.1A) Choose the correct alternative and complete the sentence. (5)

1) 'Yellow River' is the English translation of the Chinese name ----------.

a) Kemet b) Mother c) Sorrow d) Huang He

2) A general impression prevailed that the Harappan seals had some connection with the ---------- civilization.

a) Chinese b) Greek c) Mesopotamian d) Egyptian

3) The archaeological evidence shows that Balathal was a centre of mass production of ----------.

a) Stone pots b) Copper pots c) Earthen pots d) Glassware

4) The god who protected the animals was known as ----------.

a) Indra b) Pushan c) Ashwin d) Varun

5) 'A region occupied by the janas' was known as ----------.

a) Ganarajya b) Ganasangha c) Mahajanapada d) Gotra

3) Find the incorrect pairs and write the correct ones. (3)

A	B
1) 1) The valley of Tigris	Mesopotamia
2) The valley of Nile	Iran
3) The valley of Huang He	China
4) The valley of sindhu (Indus) and Saraswati	Indian subcontinent
2) 1) Dilmun	Baharin
2) Makan	Oman- Iran Baluchistan coastal region
3) Shortugai	Mesopotamia
4) Meluha	Region of Harappan civilization
3) 1) Savalda culture	Daimabad
2) Malwa culture	Navadatoli
3) Ahar culture	Sonpur
4) Jorwe culture	Inamgaon

Q.2A) Write names of historical places, persons, events. (3)

1) The Arabic name of Egypt ----------

2) Destroyer of cities ----------

3) Cultivable land Prepared by ploughing ----------

B) Choose the correct reasons and complete the sentence. (3)

1) The major reason for the decline of the Mesopotamian civilization was Because -

a) Foreign invasion

b) Deteriorting environment

c) Loss in trade

d) Migration

2) Panis were looked upon as enemies by the Vedic people Because -

a) They belonged to a different tribe

b) Their language was impure

c) Panis used to steal the cattle of the Vedic people

d) Panis did not obey the orders of the Vedic people

3) The ganasangha of the Youdhey,Malav,Kshudraka were mentioned as Ayudhajivi Because -

a) It was in the northeast region of the Indian subcontinent

b) These people were skilled warriors and warfare was the means of their livelihood

c) They were skilled in trade and commerce

d)These were the ganasanghas dependent on agriculture and animal husbandry

Q.3) Observe the map and answer the following questions based on it. (2

1) In which continent did the Harappan civilization originate?

2) What is the name of the ocean at the south of India?

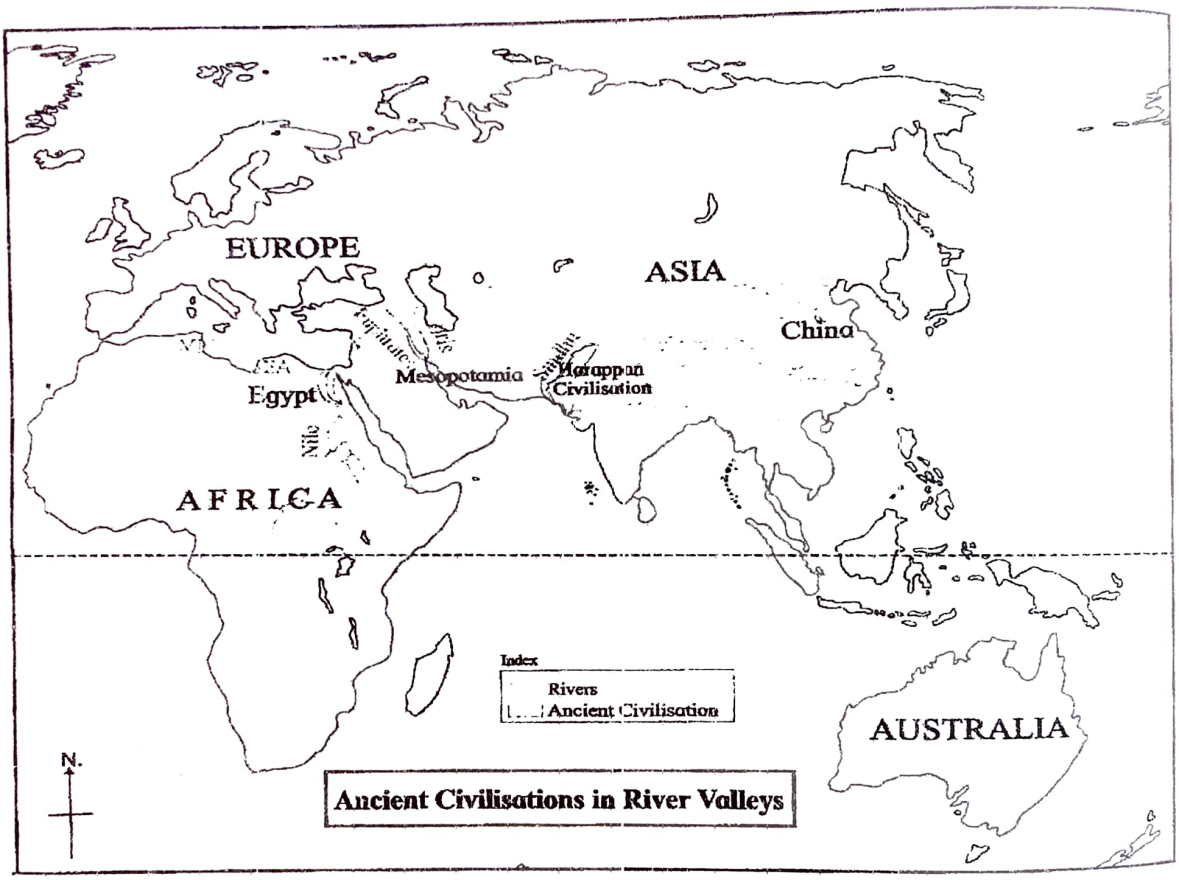

Q.4) Complete the concept map.(Any 3) (6

1)

Bead-making Method and Stages of production	⇒	Stage 1 ----------
		Stage 2 ----------
		Stage 3 ----------
		Stage 4 ----------

2)

Characteristics of Harappan Civilization	⇒	1) ----------
		2) ----------
		3) ----------
		4) ----------

3)

Chalcolithic Period (Copper Age) states of India

1) ----------	2) ----------	3) ----------	4) ----------

4)

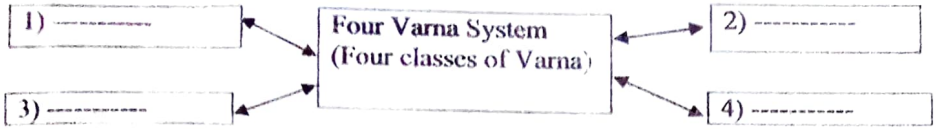

5)

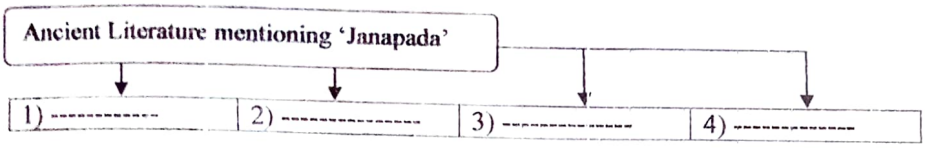

Q.5) Write short notes. (Any 3) (6)

1) Holocene epoch

2) Rakhigarhi

3) Ganeshwar-Jodhpura culture

4) Banas culture

) Sanyasashram

Q.6) Explain the following statements with reasons.(Any 2) (6)

1) 'Huang He' river is considered to be the mother of the Chinese culture.

2) Harappan civilization declined.

3) People of 'Malwa' culture were the first farmer of Maharashtra.

Q.7) State your opinon (Any 2) (6)

1) The Neolithic people invented wheel and the technology they had developed so far, underwent a revolution.

2) The Harappan cities and villages in the vicinity were interdependent.

3) The Rigvedic people subsisted on agriculture.

Q.8) Answer the following questions in detail. (Any 1) (5)

1) What knowledge was essential for the Neolithic people to make pottery.

2) Describe the democratic and oligarchic states in ancient India.

Q.9) Answer the following questions with the help of given points. (Any 1) (5)

1) Characteristics of cities in Harappan civilization.

a) Systamatic Town planning

b) Central Administration

2) Vedic Literature and social organisation.

a) Rigveda

b) Yajurveda

c) Samaveda

d) Atharvaveda

Date6/11/2023

Navkokan Eduction Society's D. B. J. College, Chiplun
XI Terminal Examination 2023-24

Seat/Roll No. ☐☐☐

Time - 2:30 Hrs. Sub. – Economics (Arts &Com) Pages – 2 Max.Marks- 50

Note : -

1)All questions are compulsory. 2) Figures to the right indicate full marks.

Q. 1 A) Choose the correct options 5

1) Examples of service sector

A. Tourism B. Insurance C. communication D. motor Industry

Option 1) A,B,D 2) B, C, D 3) A, C, D 4) A, B, C

2) Contingent function of money

A. Estimation of macro-economic variables
B. Measures of value
C. Basic of credit
D. Measurement of National Income

Option 1) A, B, C 2) B, C, D 3) A, B, D 4) A, C, D

3) Key points in Lionel Robbin's definition

a) Wants are unlimited
b) Means are limited
c) Wants are not gradable
d) Means have alternative uses

Option – 1) A,B 2) B,C 3) A,B,C,D D) A,B,D

4) D7 from the given data

Data – 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12

Option - 1) 7 2) 9 3) 10 4) 12

5) Arrange in the order of evolution of money

a) Metallic money
b) Animal Money
c) Metallic coins
d) Commodity money

Option – A) A, B, C, D 2) B, D, A, C 3) D, C, A, B 4) C,A,B,D

Q. 1 B) Complete the correlation 5

1) Arthshastra : Kautilya :: wealth of nation : ☐
2) Commodity money : Shells :: ☐ : Credit card
3) Necessity : ☐ : comforts : washing machine
4) Barter system : Goods :: modern economy : ☐
5) Short term credit : Basic of tenure :: Productive : ☐

4

Q. 1 C) Find odd man out

1) Tourism, banking, vehicle production, Insurance
2) Primary education, Hospitality, Higher education, skill based education
3) Quartiles, Deciles, percentiles, value
4) Psychology, Economic, Sociology, Physics

Q. 2 A) Identify and explain the concepts from the given illustrations. (Any two) 4

1) Raoji purchased a new tractor for his farm by taking a loan.
2) Pravin from Latur works as a technician in the films division at Mumbai city.
3) Vilasrao deposits his money in a nationalised banks.
4) Ravina's mother saves Rs. 500 every month of her given salary.

Q. 2 B) Distinguish Between (Any two) 4

1) Economic growth and economic development
2) Deciles and Percentiles
3) Paper money and metallic money
4) Agriculture and Industry

Q. 3. Answer the following (Any three) 12

1) Explain the importance of rural development in India
2) Explain the four problems in the industrial sector of Maharashtra
3) Explain any four difficulties in barter system
4) Which is the institutional source of agriculture credit in India ?

Q. 4 State with reason whether you agree or disagree with the following statements (Any2) 8

1) Median is also known as second quartile
2) Many tasks are accomplished by money.
3) All wants can be satisfied at a time
4) NABARD is the important sources of Agricultural credit in India

Q. 5 Answer in detail (Any one) 8

1) Explain the basic concept of macro economics
2) Find out Q3 and D7 for the following data

PROFIT	10- 20	20-30	30-40	40-50	50-60	60-70
NO OF FIRMS	20	30	70	48	32	50

Date:- 07 NOV 2023 Navkonkan Education Society's Roll No.
D.B.J.College, Chiplun
XI - Terminal Examination 2023-24
Time :-2½ Hrs Sub:- Hindi Pages :- 3 Max.Marks :- 50

सूचनाएँ –
१) सूचना के अनुसार गद्य, पद्य, विशेष अध्ययन तथा व्यावहारिक हिंदी की कृतियों में आवश्यकता के अनुसार आकृतियों में ही उत्तर लिखना अपेक्षित है। आवश्यक है। ह्
२) सभी आकृतियों के लिए पेन का ही उपयोग कीजिए ।
३) आकृतियों मे उत्तर पेन से ही लिखना
४) व्याकरण विभाग में पूछी गई कृतियों आवश्यकता नहीं है।
५) शुद्ध, स्पष्ट एवं सुवाच्य उत्तर के लिए आकृतियों की कल्पना अपेक्षित है।

विभाग १ — गदय अंक १२

कृति १ अ) **निम्नलिखित पठित गदयांश पढ़कर दी गई सूचनाओं के अनुसार कृतियाँ पूर्ण कीजिए।** (६अंक

इधर मैं कई दिनों से बड़ा परेशान चल रहा हूँ। सब मेरा भला करना चाहते हैं । अखबार पढ़ने बैठता हूँ तो समाचार पढ़ने से पहले ढेर सारे कागज साथ में आ जाते हैं । कोई कहता है आपके द्वार पर आकर बैठे हैं । सभी तरह के इलाज के लिए क्लीनिक खोल दिया है। आप मोटे हैं तो पतला कर देंगे । पागल हैं तो ठीक कर देंगे। क्लीनिक से हर स्लिमिंग सेंटरवाला कह रहा है, 'बस ! आप आ जाएँ, बाकी सब हम पर छोड़ दें। हलवाई की दुकानवाला कह रहा है, 'ऐसी मिठाई आपने कभी न खाई होगी। मीठा खाएँ पर मीठे का असर न हो', ऐसी चीनी का इस्तेमाल करते हैं वे ।
क्रेडिट कार्डवाला फ्री डेबिट कार्ड दे रहा है। पैसे खर्च करने या नकद खर्च की कोई जरूरत पहले नहीं है । आप बेवजह पैसे के पीछे दौड़ रहे हैं। हम सामान आपके घर लाना चाहते हैं, आप बस माल खरीदें ! गाड़ीवाला नई गाड़ी के कागज दिए जा रहा है। साथ में लोन देने वाला बैंक के कागज भी दिए जा रहा है। अखबार के साथ पैंफलेट इतने ज्यादा हैं कि उन्हें पढ़ने बैठ जाओ तो अखबार पढ़ने के लिए वक्त नहीं बचेगा।

१) **आकृति पूर्ण कीजिए।** (२)

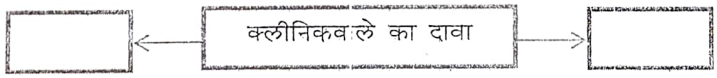

२) **उत्तर लिखो–** (२)
१) क्रेडिट कार्डवाला यह दे रहा है ——————————
२) गाड़ीवाला यह दिए जा रहा है ——————————
३) मिठाईवाले की मिठाई ऐसी है ——————————
४) यह गाड़ी के साथ इसका कागज दिए जा रहा है ——————————

३) **मुफ्त में मिलनेवाली चीजों के प्रति लोगों की मानसिकता को स्पष्ट कीजिए ।** (२)

आ) **निम्नलिखित प्रश्नों के उत्तर ८० से १०० शब्दों में लिखिए ।** (३ में से २) (६अंक)

१) मुस्कुराती चोट' शीर्षक की सार्थकता स्पष्ट कीजिए।
२) 'कलम का सिपाही' इस रूपक के आधार पर प्रेमचंद जी की साहित्यिक विशेषताएँ लिखिए।
३) उषा की दीपावली' लघुकथा हवारा प्राप्त संदेश लिखिए।

विभाग २ — पदय अंक १२

कृति २ अ) **निम्नलिखित पठित पद्यांश पढ़कर दी गई सूचनाओं के अनुसार कृतियाँ पूर्ण कीजिए।** (६अंक)

बार बार जसुमति सुत बोधति, आउ चद तोहिं लाल बुलावै ।
मधु मेवा पकवान मिठाई, आपुन खैहै, तोहिं खवावै ।
हाथहिं पर तोहिं लीन्हे खेलै, नैंकु नहीं धरनी बैठावै ।
जल–बासन कर लै जु उठावति, याही मैं तू तन धरि आवै ।।
जलपुट आनि धरनि पर राख्यौ, गहि आन्यौ वह चंद दिखावै ।

सूरदास प्रभु हँसि मुसक्याने, बार बार दोऊ कर नावें ॥

१) संजाल पूर्ण कीजिए।

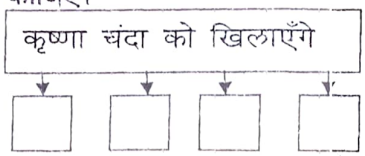

२) उचित जोड़ियाँ मिलाइए ।

	'अ'	'ब'
१)	सुत	लीन्हे
२)	लाल	बोधति
३)	हाथहिं	राख्यौ
४)	धरनि	बुलावै.

३) माता–पिता के प्रति संतान के कर्तव्य' इस विचार लिखिए।

आ) **निम्नलिखित मुद्दों के आधार पर 'प्रेरणा' कविता का रसस्वादन कीजिए।** (६अ

१) रचना का नाम –

२) रचनाकार का नाम –

३) पसंद की पंक्तियाँ –

४) पसंद होने के कारण –

३) कविता की केंद्रिय कल्पना –

अथवा

परतंत्रता के संदर्भ में अपने विचार 'पंद्रह 'अगस्त' कविता के आधारपर स्पष्ट कीजिए।

विभाग ३ – विशेष अध्ययन अंक १०

कृति ३ अ) **निम्नलिखित संवादों के आधारपर कृतियाँ पूर्ण कीजिए।** (६अ

आदमी– १ : यह देख !
आदमी– २ : भाई, कितना गंदा पानी है, इस पानी को पीलिया हो गया है क्या?
आदमी – १ : यही पानी हम सबके घरों में आता है और इस पानी की वजह से मेरा यह हाल हो गया ।
आदमी – १ : यार ! तू तो गंजा हो गया एकदम !
आदमी– १ : तेरे तो बहुत बाल हैं! तू कौन– –सा पानी इस्तेमाल करता है?
आदमी– २ : मेरे घर में भी ऐसा ही पानी आता है लेकिन हम मिनरल वॉटर का बड़ावाला जार लेते हैं।
आदमी– १ :वह नब्बे रुपयेवाला ?
आदमी– २: हाँ वही, मैं और मेरी बीवी उसी का पानी पीते हैं। उसी से नहाते हैं और जिस दिन वह जार न आए तो मेरी बीवी नहाती ही नहीं ।
आदमी – १: धत्–तेरे की ।
आदमी – २: क्या करें ? बीवी के लिए इतना तो करना ही पड़ता है ।

दृश्य– २

आदमी – १: भाई, अक्तूबर आ गया। अभी तक मानसून नहीं आया और ऊपर से इतनी गर्मी ।
आदमी – २:लगता है, प्रकृति हमसे नाराज हो गई है। खुद ही देख लो, कहीं बाढ़ आ रही है, कहीं सूखा पड़ रहा है, समझ नहीं आ रहा क्या हो रहा है?
आदमी – ३: भइया देखना ! दिसंबर–जनवरी में बारिश होगी, बेमौसम ।
आदमी – ४: पूरी दुनिया में कलयुग फैल गया है कलयुग और वह भी तुम जैसे पापियों की वजह से । कूड़ा–क तुम फैलाओ, पोल्यूशन तुम करो, गंदगी तुम फैलाओ...

१) **आकृती पूर्ण कीजिए'** (२)

१) इस पानी को क्या हो गया है?
२) यार तू तो एकदम यह हो गया है?
३) तू कौन–सा पानी इस्तेमाल करता है?
४) हमसे नाराज हो गई है?

२) निम्नलिखित वाक्य किसने कहे है है लिखिए। (२)

१) वह नब्बे रुपयेवाला।

२) दिसंबर–जनवरी में बारिश होगी, बेमौसम।

३) भाई, अक्तूबर आ गया।

४) प्रकृति हमसे नाराज हो गई है।

३) जल संवर्धन आज की आवश्यकता' विषयपर अपने विचार लिखिए। (२)

आ) निम्नलिखित सवालों के जवाब ८० से १०० शब्दों में लिखिए। (२ मे से १) (४अंक)

१) मौसम ' नुक्कड नाटक में वर्णित समस्याओं पर प्रकाश डालिए।

२) 'रक्तदान के लिए सामाजिक जागृति की आवश्यकता नाटक के आधार पर स्पष्ट कीजिए।

विभाग ४ -- पारिभाषिक शब्द अंक ०६

ति ४ निम्नलिखित शब्दों के लिए हिंदी पारिभाषिक शब्द लिखिए। (८ मे से ६) (६अंक)

1) Account - 5) Cheque -

3) Session - 6) Bench -

3) Management - 7) Pension -

4) Advance - 8) Trade Mark -

विभाग ५ — व्याकरण अंक १०

क (१०अंक)

ति ५ अ) निम्नलिखित पंक्तियों में उद्धृत अलंकार पहचानकर उसका नाम लिखिए । (३में से २) (२)

१) कनक– कनक ते सौ गुनी, मादकता अधिकाय । इहिं खारा बौराय नर, उहि पारा बौराय ।

२) तरनि तनुजा तट तमाल तरुवर बहु छाए ।

३) चिर जीवौ जोरी जुरै, क्यों न सनेह गंभीर । को घटि ये वृषभानुजा, वे हलधर के बीर ।।

आ) निम्नलिखित पंक्तियों में से उद्धृत रस को पहचानकर उसका नाम लिखिए। (३ में से २) (२)

१) मैं ऐसा शूर वीर हूँ, पापड तोड सकता हूँ।
अगर गुस्सा आ जाए तो कागज मरोड सकता हूँ। ।

२) उधर गरजती सिंधू लहरिया, कुटिल काल के जालों–सी ।
चली आ रही है, फेन उगलती, फन फैलाए व्यालों–सी ।।

३) साजि चतुरंग सैन, अंग में उमंग धरि ।
सरजा सिवाजी, जंग जीतन चलत है ।
भूषण भनत नाद, बिहद नगारन के ।
नदी–नद मद, गैबरन के रलत है ।

इ) निम्नलिखित मुहावरों का अर्थ बताकर वाक्य में प्रयोग कीजिए । (३ में से २) (२)

१) आँखें फटी रहना। —

२) अपने पैरों पर खडा होना —

३) जबान देना —

ई) निम्नलिखित वाक्यों के दी गई सूचनाओं के अनुसार कालपरिवर्तन करके वाक्य फिर से लिखिए । (२)
(३ में से २)

१) ऐसा घना जंगल उन्हें नहीं मिला था ।(सामान्य भविष्यकाल)

२) मछली हँसती हुई पानी में तैरने लगी । (अपूर्ण वर्तमानकाल)

३) कश्मीर में बाढ आ गई है । (पूर्ण भूतकाल)

उ) निम्नलिखित वाक्यों को शुध्द करके लिखिए (३ में से २) (२)

१) हमारा इज्जात माटी में मिल जाएगा।

२) अध्यापक रत्नहास उठ खडी हुए ।

३) खेती करने के लिए मैंने अपनी घर बेच दिया

Date: 8 NOV 2023

Navkonkan Education Society's
D.B.J. College, Chiplun

Roll No.

XI Terminal Examination 2023-2024

Time:- 2 1/2 Hrs. Sub: – Geography Pages:- 02 Marks:–50

सूचना:- १)सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत. २)प्रश्न क्र.४ करिता पुरविलेल्या जगाच्या नकाशा आराखड्याचा उपयोग करा आणि तो उत्तरपत्रिकेस जोडा, ३)रंगीत पेन्सिलचा वापर करण्यास परवानगी आहे. ४)नकाशा स्टेन्सीलचा वापर योग्य तेथे करावा. ५)आवश्यकतेनुसार योग्य जागी सुस्पष्ट नकाशे व आराखडे काढावेत.

प्रश्न १ला .अ)साखळी पूर्ण करा: ०४

अ	ब	क
१) पसिफिकचे अग्निकंकण	१)ध्रुवीय प्रत्यावर्त वारे	१)कोटोपाक्सी
२)अग्निजन्य खडक	२)मेऑन	२)वारखाण
३)वारा	३)बेसॉल्ट	३)खूपच कमी पाऊस
४)उच्च अक्षवृत्तीय बर्फाच्छादित प्रदेश	४)वातघृष्ट खडक	४)कायिक विदारण

ब)पुढील विधाने दिलेल्या सूचनेनुसार पूर्ण करा. ०३

१)गट पर्वताच्या निर्मिती प्रक्रियेचा क्रम लावा.

अ)खडकांचे थर ब)विभंगक)दाब ड)उर्ध्वगामी विस्थापन

१)खालील विधानांचा त्यांच्या उत्पत्तीनुसार योग्य क्रम लावा.

अ)खडक स्तरांमध्ये ताण ब)भूपृष्ट कंपायमान होते क)पुनर्वसनाचे उपाय ड)इमारती कोसळतात

३)पुढील हवामान प्रदेशांचा विषुववृत्ताकडून ध्रुवाकडे असा क्रम लावा.

अ)भूमध्यसागरीय ब)उष्णकटिबंधीय शुष्क क)उष्णकटिबंधीय सॅव्हान्ना ड)विषुववृत्तीय वर्षावने

क) अचूक सहसंबंध ओळखा : ०३

A : विधान, R : कारण

१)A : विभंगामुळे वली पर्वताची निर्मिती होते.

R : एकमेकांविरूद्ध दिशेने ताण निर्माणकारी बलांमुळे विभंग निर्माण होतो.

अ)केवळ A बरोबर आहे. ब) केवळ R बरोबर आहे.

इ)A आणि R हे दोन्ही बरोबर आहे आणि R हे A चे अचूक स्पष्टीकरण आहे.

ई)A आणि R हे दोन्ही बरोवर आहेत परंतु R हे A चे अचूक स्पष्टीकरण नाही.

२)A : पृष्ठीय जल मातलोट प्रक्रियेस साहाय्य करते.

R : भूजलपातळी ही त्यास कारणीभूत असते.

अ)केवळ A बरोबर आहे. ब) केवळ R बरोबर आहे.

इ)A आणि R हे दोन्ही बरोबर आहे आणि R हे A चे अचूक स्पष्टीकरण आहे.

ई)A आणि R हे दोन्ही बरोबर आहेत परंतु R हे A चे अचूक स्पष्टीकरण नाही.

३)A : हिमवृष्टी हा प्रकार प्रामुख्याने समशीतोष्ण व शीत कटिबंध आणि उष्ण कटिबंधातील उंच पर्वतीय भागात आढळतो.

R : तापमान गोठणबिंदूच्या खाली असल्यास हिमवर्षाव होतो.

अ)केवळ A बरोबर आहे. ब) केवळ R बरोबर आहे.

इ)A आणि R हे दोन्ही बरोबर आहे आणि R हे A चे अचूक स्पष्टीकरण आहे.

ई)A आणि R हे दोन्ही बरोबर आहेत परंतु R हे A चे अचूक स्पष्टीकरण नाही.

ड) रिकाम्या जागी कंसातील योग्य पर्याय निवडून विधाने पूर्ण करून पुन्हा लिहा. ०३

१).....हा कायिक विदारणाचा प्रकार आहे.

i)खंड विखंडन ii)द्रावीकरण iii)भस्मीकरण iv)जलीय अपघटन

२)मॅटरहॉर्न.....पर्वतामध्ये स्थित आढळतो.

i)हिमालय ii)सह्याद्रि iii)आल्प्स iv)रॉकी

३)तैगा व टुंड्रा प्रदेशात पर्जन्यमान.....मिलिमिटर असते.

i)१०० ते ३०० ii) ५०० ते १००० iii) ३०० ते ५०० iv) १००० ते १२००

पाठीमागे...

प्रश्न २ . भौगोलिक कारणे लिहा . (कोणतेही ३) ०९

१)भूपृष्ठ लहरींना भूकंपछाया प्रदेश नसतो .

२)मानव हा विदारणाचा एक कारक आहे .

३)'उखड' प्रक्रियेमुळे भूपृष्ठ खरवडते .

४)मोसमी हवामान प्रदेशात विशिष्ट ऋतुमध्येच पाऊस पडतो .

५)हवामान बदल अभ्यासणे महत्त्वाचे आहे .

प्रश्न ३ . फरक स्पष्ट करा . (कोणतेही ३) ०९

१)रासायनिक विदारण आणि जैविक विदारण

२)सन्निघर्षण आणि अपघर्षण

३)अपवहन आणि वेधन

४)तैगा आणि उष्णकटिबंधीय शुष्क हवामान प्रदेश

५)हवा आणि हवामान

प्रश्न ४ .जगाच्या नकाशा आराखडयात पुढील स्थाने भरा, नावे द्या व सूची तयार करा . (कोणतेही ५) ०५

१)फुजियामा ज्वालामुखी २)हिमालयातील विस्तृत झीजेचे क्षेत्र ३)सुंदरबन त्रिभुज प्रदेश

४)आफ्रिकेतील वर्षावनांचा प्रदेश ५)अंटार्क्टिकातील सदैव बर्फाच्छादित प्रदेश

६)ऑस्ट्रेलियातील मोसमी प्रदेश ७)आफ्रिकेतील सैफ टेकडया

प्रश्न ५ . टिपा लिहा . (कोणतीही २) ०८

१)विभंगाचे प्रकार २)जैविक विदारण ३) टुंड्रा हवामान प्रदेश

प्रश्न ६ .अ) उताऱ्याचे वाचन करून प्रश्नांची उत्तरे लिहा . ०४

मान्सूनला परतीचे वेध, विदर्भातून काढता पाय

नागपूर - जुलै, ऑगस्टसारखा पाऊस सप्टेंबरमध्ये नसतो . सप्टेंबरमध्ये पावसाचे नऊ पेक्षाही कमी दिवस आहेत . बंगालच्या खाडीत तयार झालेला चक्रवाती हवेचा कमी दाबाचा पट्टा, ओडिशा समुद्र तटाला पार करत मध्य प्रदेशाच्या मध्य भागाकडे सरकतो . त्यावेळी विदर्भात पाऊस येतो . पण, मान्सूनचा आस असलेला कमी दाबाचा पट्टा हिमालयाच्या पायथ्यालगत समुद्रसपाटीपासून १.५ किलोमीटर उंचीवर असून, त्याचा विस्तारही कमी झाल्याने हळूहळू विदर्भातून मान्सूनचा पाऊस कमी होत जाईल, असे प्रादेशिक हवामान खात्याच्या सूत्रांनी सांगितले .

साधारणत: १५ सप्टेंबरपासून पावसाचा उत्तर भारतातून आणि विदर्भातून ऑक्टोबरपासून परतीचा प्रवास सुरू होतो . विदर्भातील परतीचा प्रवास कधी कधी १२ ते १५ ऑक्टोबरपर्यंत वाढतो . असे हवामान खात्याच्या सूत्रांनी सांगितले . २०१३मध्ये ऑक्टोबरपासून मान्सूनचा परतीचा प्रवास सुरू झाला होता . बंगालच्या उपसागरात सीमांध्रची उत्तर ओडिशाची दक्षिण किनारपट्टी आणि पश्चिम मध्य बंगालच्या उपसागरावर कमी दाबाचा पट्टा असल्याने तूर्तास विदर्भात कुठे शॉवर तर काही ठिकाणी हलक्या स्वरूपाचा पाऊस येईल . पण, मान्सूनच्या पावसाला आता परतीचे वेध लागले आहे, असे सूत्र म्हणाले .

१)विदर्भात सर्वसाधारणपणे पाऊस कधी येतो?

२)पावसाचा परतीचा कालावधी कधी सूरू होतो?

३)मान्सून परतीनंतर कोणता ऋतु असेल?

४)तुम्ही रहात असलेल्या प्रदेशातून मान्सूनच्या परतीच्या काळातील हवेच्या वैशिष्टयांचे वर्णन करा .

ब)आकृती काढून नावे द्या . (कोणताही १) ०२

१)वलीचे भाग २)तरंगघर्षित मंच

Date

Navkonkan Education Society's
D.B.J. College, Chiplun

Roll No.

XI Terminal Examination 2023-2024

Time:- 2 1/2 Hrs. Sub:- Geography Pages:- 02 Marks:- 50

Note:- 1) All questions are compulsory. 2) Use the outline map of the World for question no. 1 and tie them to your answer book.
3) Use only colorful pencil is allowed. 4) Use the stencil of the world is allowed wherever necessary.
5) Draw neat diagrams and sketches wherever necessary.

Q.1.A) Complete the chain. 04

A	B	C
1) Ring of fire	1)Polar anti-cyclone winds	1) Cotopaxi
2) Igneous Rock	2) Mayon	2) Barchan
3) Wind	3) Basalt	3) Very little precipitation
4)High latitude ice sheet regions	4) Ventifacts	4) Physical Weathering

B) Arrange the given statements as per given instructions. 03

1)Arrange the following formation process of block mountain in proper order.
a)Rock layers b)Faults c)Pressure d)upward displacement

2)Arrange the following in proper chronological order.
a)Stress in the rock strata b)Shaking of the ground
c)Rehabilitation measures d)Collapse of building

3)Arrange the following climate regions in proper order from equator to pole.
a)Mediterranean b)Tropical Arid c)Tropical Savannah
d)Equatorial rainforest

C) Identify the correct correlation: 03

A : Assertion; R : Reasoning

1)A : Faulting leads to development of fold mountains.
R : Faulting occurs when tensional forces move away from each other.
1)Only A is correct 2)Only R is correct
3)Both A and R are correct and R is the correct explanation of A.
4)Both A and R are correct but R is not the correct explanation of A.

2)A : Surface water helps solifluction
R : Water table is responsible for the same.
1)Only A is correct 2)Only R is correct
3)Both A and R are correct and R is the correct explanation of A.
4)Both A and R are correct but R is not the correct explanation of A.

3)A : Snowfall is form of precipitation that commonly occurs in the mid and high latitudes and tropical highlands.
R : Snowfall mainly occurs when temperature falls below freezing point.
1)Only A is correct 2)Only R is correct
3)Both A and R are correct and R is the correct explanation of A.
4)Both A and R are correct but R is not the correct explanation of A.

D)Fill in the blanks with appropriate alternatives given below and rewrite the sentences. 03

1).....is type of physical weathering.
a)Block disintegration b)Solution c)Oxidation d)Hydrolysis

2)Matterhorn is located in.....mountain.
a)Himalayas b)Sahyadri c) Alps d)Rocky

3)The precipitation in Taiga and Tundra is.....mm.
a)100 to 300mm b)500 to 1000mm
c)300 to 500mm d)1000 to 1200mm

Q. 2) Give Geographical reasons: (Any THREE) 09

1)I -waves do not have a shadow zone.
2)Human is an agent of weathering.
3)Plucking makes the bedrock rugged.
4)In monsoon climate regions, rainfall occurs in specific season.
5)It is important to study climate change.

Q. 3) Differentiate between: (Any THREE) 09

1)Chemical weathering and Biological weathering
2)Attrition and Abrasion
3)Deflation and Drilling
4)Taiga and Tropical arid type of climate region
5)Weather and Climate

Q. 4)On an outline map of the world, locate the following and make an index: (Any FIVE) 05

1)Fujiyama volcano 2)Mass wasting region of Himalaya 3)Sundarban delta
4)Rainforest region of Africa 5)Ice sheet of Antarctica
6)Monsoon region of Australia 7)Seif dunes of Africa

Q. 5) Write short notes on the following. (Any TWO) 08

1)Types of faults 2)Biological weathering 3)Tundra climate region

Q.6.A) Read the following passage and gives the answer to the questions below. 04

"Monsoon returns soon, takes exit from Vidarbha"

Nagpur- September has less rainfall comparing to July and August. September hardly has nine days rainfall. The low pressure belt formed in the Bengal creek crosses the Orissa coastline and runs towards the central coast of Madhya Pradesh. At that time it rains in Vidarbha. According to the regional meteorological department, the low pressure belt along with monsoon is at 1.5 km high altitude to the Himalaya and monsoon will take exit from Vidarbha due to its low expansion.

Generally, the return journey of monsoon starts on 15th September from North India and in October from Vidarbha. Sources of regional meteorological department said that sometimes monsoon return in Vidarbha extends up to 12th to 15th October. In 2013 monsoon had started its return journey in October. There is low pressure belt at the Bay of Bengal, the south coast of North Orissa & west central part of the bay of the Bengal. So there will be drizzling in some part of Vidarbha. But monsoon will take exit very soon, sources said.

1) When does Vidarbha get normal rainfall?
2) When does the monsoon's return period start?
3) Which season will be there after monsoon's exit?
4) Describe the characteristics of the air during monsoon return in the region where you live.

B) Draw neat and labelled diagrams.(Any ONE) 02

1) Parts of folds 2)Wave-cut platform

Date :- 0 9 NOV 2023

Navkonkan Education Society's
D.B.J.College, Chiplun
XI - Terminal Examination 2023-24
Sub:- Psychology

Roll No.

Time :-2½ Hrs Pages :- 1 Max.Marks :- 50

Note: - 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.
3) Each Main Question should start on new page.

Q.1) **A) Complete the following statements.** **(04)**

1) According to carl Rogers every individual strives for.....
a) Achievement b) Self actualization c) Status in society.
2) ..... psychology to deal with the problem during adolescence.
a) Developmental b) Social c) Cognitive
3) ..... process emotions include thinking. memory emotions etc.
a) Mental b) Physical c) Spiritual
4) Developmental changes occur in .... pattern.
a) Predictable b) Unpredictable c) Uncertain

B) Match the following pairs. **(04)**

1) Zygote	1) studies criminal behaviour
2) criminal Psychology	2) from birth to two weeks
3) Wilhelm Wundt	3) Confidence in one's own abilities to complete a task
4) Self - Efficacy	4) Study of conscious
	5)A single fertilized cell

C) State whether the following statements are true of false. **(03)**

1) Psychology is a study of mind.
2) Accepting mistakes helps improving Self esteem.
3) Development proceeds from specific to general.

D) Answer the following questions in one sentence. **(03)**

1) Where is first Psychological Laboratory established?
2) Give the definition of psychology.
3) What is self - Concept?

Q.2) **Answer the following question in 25 to 30 words. (Any Two)** **(04)**

1) Explain the characteristics of early childhood.
2) Explain the Aspects of Asthtang Yoga.
3) Explain the Neonatal stage.

Q.3) **A) Write the short note in 50 to 60 words. (Any Three)** **(06)**

1) Characteristics of high self esteem.
2) Applied Branches of Psychology -
3) Steps - to develop a positive a self – image.
4) Theoretical Branches of Psychology

Q.4) **Explain the following concepts. (Any Three)** **(06)**

1) Gender identity and gender role.
2) Cognitive Psychology.
3) Behaviour
4) Development

Q.5) **Answer the following questions with the help of given points in 80 to 100 words each . (Any Two)** **(10)**

1) Explain the theoretical branches of psychology.
1) Developmental psychology 2) Child psychology
3) Social psychology 4) Abnormal psychology
2) Explain the prenatal stages of Development
1) Germinal stage 2) Embryonic Stage 3) Fetal stage.
3) Explain the goals of psychology.
1) Describe 2) Explain 3) Predict 4) Control.

Q.6) **Answer the following questions in details.** **(10)**

Explain the Characteristic of Development.

OR

Explain the Aspects of self.